

OSOBY

LYSISTRATA KLEONÍKÉ MYRRHINA STRATYLLIS RHODIPPA NIKODÍKÉ	Athéňanky
LAMPITÓ	Spart'anka
RADNÍ	
STRYMODÓROS DRAKÉS FILÚRGOS LACHÉS	Athéňani
KINÉSIAS	muž Myrrhinin
LAKÓSKÝ VYJEDNAVAČ	
LAKÓŇAN ATHÉŇAN JINÝ ATHÉŇAN	
PRVNÍ DRUHÁ TŘETÍ	athénská žena

Ženy, muži, otroci

V Athénách na úpatí Akropole.

(Po prvé bylo hráno roku 411 před n.l.)

(Pozn. – Úprava se týká škrťů a zmírnění dobových lascivností.)

PRVNÍ SCÉNA

Athénská ulice na svahu Akropole.

LYSISTRATA (*sama*)

Tak do Panova do Bakchova chrámu svolat je

či ke slavnosti Afrodíty-Rodičky,

to sotva by ses prodral křikem bubínků!

Teď, to se ví, tu není jediná!

A vida, sousedka právě vyklouzla z domu!

Bud' zdráva, Kleoníké!

KLEONÍKÉ

I ty, Lysistrato!

Copak tě mrzí? Vrásky s čela pryč!

Krčíš je, to ti vůbec nesluší!

LYSISTRATA

Víš, Kleoníké, mne jen dopaluje

a pak, mám na nás všechny ženy vztek,

když muži myslí o všech bez výjimky,

že jsme jen potvory!

KLEONÍKÉ

A ty znáš výjimku?

LYSISTRATA

Dáš slovo na to, že se objevíš,

víš, jakou máme prohovorit věc –

a potom spíš a nejdeš!

KLEONÍKÉ

Ale, miláčku,

vždyť přijdou! Někdy můžeš těžko z domu jít.

Muž chce se s tebou třeba pomazlit

či budíš otroka - a pak máš taky děti,

hýčkáš je chvíli, koupeš, dáš jim pít.

LYSISTRATA

Jsou věci, které víc tvým dětem prospějí,

než to, co říkáš.

KLEONÍKÉ

A co, Lysistrato?

Proč svoláváš dnes ráno všechny ženy?

Co je v tom? Jaká věc?

LYSISTRATA

Nu, velká.

KLEONÍKÉ

Tvrdá?

LYSISTRATA

Je, při Diovi.

KLEONÍKÉ

Tak proč tedy nejdu?

LYSISTRATA

To ne, co myslíš! To by tu už byly.
Já vymyslela něco jiného
když jsem se v noci v lůžku válela.

KLEONÍKÉ

Tos vyválela v korku pěknou věc.

LYSISTRATA

Nu, takovou, že osud Hellady
dnes leží pouze na nás, na ženách.

KLEONÍKÉ

Jen na nás žeách? To by lehce ležel!

LYSISTRATA

A právě na nás v obci záleží,
zda Peloponnésští dál budou žít.

KLEONÍKÉ

Spíš, Zeus mi svědkem, aby nežili!

LYSISTRATA

A aby zašlo, co teď v Boiotii žije.

KLEONÍKÉ

Ne všechno; neznáš jejich hoře?

LYSISTRATA

Já řekla v Boiotii, a ne v Athénách.
Však vyslechni mně aspoň, neruš mě!
Když sejdeme se všechny, ženy boiotské
i Peloponnésanky a pak my,
lze spasit úsilím všech celou Helladu.

KLEONÍKÉ

Co bychom mohly rozumného dokázat
my ženy, známe se jen strojit, líčit se
a nosit svůdná roucha šafránová,
jimiž je vidět tělo, střevíčky –

LYSISTRATA

Však to nás právě může zachránit:
ten šafránový šat a masti, střevíčky,
líčidla, roucha, jimiž vidíš tělo.

KLEONÍKÉ

Jak, prosím tě?

LYSISTRATA

Nu, prostě tak, že z mužů
už proti sobě nikdo kopí nezvedne -

KLEONÍKÉ

To, při bohyních, roucho obarvím.

LYSISTRATA

Ba ani štít –

KLEONÍKÉ

A vezmu šat, jímž všechno uvidíš.

LYSISTRATA

A meč –

KLEONÍKÉ

Hned půjdu koupit nové střevíčky!

LYSISTRATA

Tak, neměly tu tedy dávno být?

KLEONÍKÉ

To měly všechny dávno přiběhnout.

LYSISTRATA

Tu, vidíš sama, ženy z Attiky
jsou vždycky se vším pozdě hotovy!
Však ani od moře sem žádná nepřišla
a ze Salaminy.

KLEONÍKÉ

Ach, copak ty,
ty ještě ráno prohánějí lodičku!

LYSISTRATA

A Acharňanky nejdou právě tak;
já myslela, že přijdou nejdříve.

KLEONÍKÉ

Theogenova žena šla se jistě ptát
dřív Hekaty, než rozběhla se sem.
Už ale jdou! – Vidíš je, jak se táhnou?
A pod kopcem se blíží ještě jiné!
A tyhle, ty jsou odtud?

LYSISTRATA

Z Anagyru,
jsou z domku pod hradbami.

KLEONÍKÉ

Svědkiem Zeus,
že to jsou ženy z domků do jedné!

MYRRHINA (*přichází s jinými ženami*)

To jdeme brzy, Lysistrato, vid'?
Copak? - Co mlčíš?

LYSISTRATA

Skáču radostí,
že když jde o stát, přijdeš si kdy chceš!

MYRRHINA

Pás nemohla jsem po tmě najít, nu tak!
Jsme jednou tady, pověz, proč nás voláš!

6

KLEONÍKÉ

Ted' čekej, chvilku to snad vydržíš,
až dojdou ještě ženy boiotské
a z Peloponésu.

LYSISTRATA

Máš pravdu, Kleoníké.
Ostatně, tu jde už Lampitó.

(Přichází Lampitó se dvěma dívkami.)

Bud' zdráva, Lampitó, i když jsi ze Sparty!
Jsi rozkošná, jsi prostě k nakousnutí!
Máš krásnou pleť. A jaké tělo máš!
Ty unesla bys býky!

LAMPITÓ

Při bozích,
vždyť cvičím tělo, tančím jako chlap!

(Ženy se kolen ní seběhnou.)

LYSISTRATA

Máš krásná prsa, víš, taková plná!

LAMPITÓ

Ohmatáváte mě jako dobytče!

LYSISTRATA

A odkudpak je tahle mlad'ounká?

LAMPITÓ

Ta, při bozích, k nám přišla z Boiotie.

MYRRHINA

Je z roviny a svědkem Zeus,

že nížinku má něžnou, pěknoučkou.

KLEONÍKÉ

Jak na ní mátu jemně vytrhala!

LYSISTRATA

A tamta druhá?

LAMPITÓ

To je Korint'anka;

je pěkná machna.

MYRRHINA

Pěkná machna je,

to je tak zepředu i zezadu?

LAMPITÓ

A kdo si vymyslel ten ženský sněm?

Kdo nás to svolal?

LYSISTRATA

Já.

LAMPITÓ

Tak pověz už,

co od nás chceš?

MYRRHINA

Nu, říkej, miláčku!

KLEONÍKÉ

Tak pověz jim, co teď máš na srdci!

LYSISTRATA

Hned povím. Ale dřív se zeptám vás,

jen na maličkost.

MYRRHINA

Ptej se na co chceš.

LYSISTRATA

Vy netoužíte po otcích svých dětí,

když odešli vám všichni do pole?

Já vím, žádná nemáte je doma.

KLEONÍKÉ

Můj muž je z Athén přes pět měsíců,

je někde v Thrákii a hlídá svého vůdce.

MYRRHINA

Můj je až v Pylu, sedm měsíců.

LAMPITÓ

A můj, když zaběhne si z pole domů,
hned zas už hledá zbraň a běží pryč.

LYSISTRATA

A milenci se taky ztratili.
Pak víme, od těch dob. co Milét odpadl,
jsme nespátřily okem šidítka,
jež by nás mohla trochu utěšit.
Tak, chtěly byste všechny skončit válku,
když našla bych já vhodný prostředek?

MYRRHINA

To kdybych měla šaty se sebe
hned zastavit a propít ještě dnes!

KLEONÍKÉ

Já kdybych měla se dát rozříznout
až do půl těla jako kambala!

LAMPITÓ

A já vylezu třeba na Tayget,
jen kdybych mohla zas už spatřit mír!

LYSISTRATA

Tak vyslovím to; nebudu nic tajit.
Když chceme muže rázem přimět k tomu,
by uzavřeli konečně už mír,
my zdržíme se –

MYRRHINA

Čeho?

LYSISTRATA

Splníte to?

MYRRHINA

Ať je to co chce, ať je to i smrt!

LYSISTRATA

My zdržíme se tedy - mužských těl.
Copak se obracíte? Kampak chcete jít?
Proč stahujete koutky, hlavou vrtíte?
Proč jste tak zbledly? Dokonce i slzy!
Tak, uděláte to či ne? Co váháte?

MYRRHINA

Já nemohu. Ať válka trvá dál!

KLEONÍKÉ

Při Diovi, já taky. Ať se to dál vleče.

LYSISTRATA

To říkáš, kambalo, teď ty? Vždyť před chvílí
ses chtěla do půl těla rozříznout!

KLEONÍKÉ

Chtěj všechno jiné! Musí-li to být,
já půjdu ohněm, jen mi neber chlapa!
Víš, Lysistrato, to já nemohu.

LYSISTRATA

Co říkáš ty?

MYRRHINA

Já šlapu oheň taky.

LYSISTRATA

Tak, co jsme vlastně? Děvky smyslné
a právem o nás píší tragedie!
Sofoklés "Poseidóna", o lodičkách, vid'?
Když, Spart'anko, se se mnou odvážíš
ty jediná pak ještě všechno půjde.
Tak hlasuj se mnou!

LAMPITÓ

To je těžká věc;
ty myslíš, že mohu spát bez chlapa?
Ale co, ať. Mír musí přece být.

LYSISTRATA

Jsi milá, ty jsi ze všech jediná!

KLEONÍKÉ

A kdybychom se toho zdržely -
ne, raděj ne, ty myslíš, že jen tak
by šlo mír brzy uzavřít?

LYSISTRATA

Jen tak.

Když budu doma sedat nalíčeny
a polonahé chodit tak, že spatříš tělo,
mít viničky své jemně vyplety,
zatouží muži tím víc po náruči,

pak nesmíme je nechat přiblížit –

9

a poznáte, jak brzy bude mír.

LAMPITÓ

I Meneláos zahodil svůj meč,
když spatřil Helenina jablíčka.

KLEONÍKÉ

Co když se, blázne, na nás vykašlou?

LYSISTRATA

Pak musíme si samy vystačit.

MYRRHINA

Náhražky nemám, sestry, nikdy ráda!

KLEONÍKÉ

Co když mě chytne, prostě zatáhne
až do komor?

LYSISTRATA

Drž se pažení.

KLEONÍKÉ

A když mě zbije?

LYSISTRATA

Dělej jen, co musíš.
Jakápak rozkoš, pouze z donucení!
Anebo vzdychej, že jsi nemocná.
Pak dá ti pokoj . Muž to nemá rád
milovat tam, kde žena sama nechce.

KLEONÍKÉ

Když vy dvě myslíte my jdeme s vámi taky.

LAMPITÓ

Tož, mužům u nás už to vyložíme,
ať zachovají konečně teď mír;
kdo Athéňany ale udrží,
ti křičí jen a žvaní na tržišti!

LYSISTRATA

Buď bez starosti! To už dokážeme!

LAMPITÓ

Já myslím těžko. Dokud máte zlato
na trojveslice ještě na hradě!

LYSISTRATA

I to jsme zařídily, neboj se!
Teď zabereme prostě celý hrad.
Nejstarší z nás už mají uloženo,
co my se tady teprv radíme,
hrad obsadit, jak šly by obětovat.

LAMPITÓ

Tak, to je dobře, jak to povídáš!

LYSISTRATA

Teď rychle stvrďme svoje usnesení,
Lampitó, přísahou.

10

LAMPITÓ

Ty říkej slova,
my budem říkat všechny za tebou.

LYSISTRATA

Tak. Kde je stráž? A kam se díváš zas?
Sem před nás polož obrácený štít
a přines obět'!

KLEONÍKÉ

Jak chceš, Lysistrato,
nás zavázat?

LYSISTRATA

Ty ptáš se, jak?
My nad štítem, jak říká Aischylos,
teď zabijeme dobytče.

KLEONÍKÉ

Ne, Lysistrato, ne,
nad štítem nepřísahej o míru!

LYSISTRATA

A jak ráh přísahat?

KLEONÍKÉ

Spíš koně bílého
si sežeňme a toho obětujem.

LYSISTRATA

Kam s bílým koněm!

KLEONÍKÉ

Tak nám řekni jak?

LYSISTRATA

Nad štítem nechceš, budem tedy jinak.
My obrátíme rudou číši vína
a obětujeme tak víno z Thasu,
a budem přísahat, že nepřilejem vody.

LAMPITÓ

Zem svědkem mým, že budu přísahat!

LYSISTRATA

Tak přineste mi džbán a číši z domu!

KLEONÍKÉ

Ženušky, vidíte, tohle je džbán!

MYRRHINA

Sáhnout jen na něj , musíš hned mít chuť!

LYSISTRATA

Ted' řečí nech a chop se oběti!
Bohyně mocná, i ty číše družby,
přijměte od žen obět' s úsměvem!

KLEONÍKÉ

Ta krev má krásnou barvu, stříká rozkošně!

LAMPITÓ

A voní, bozi, vůní kořenou!

MYRRHINA

Mne nechte, ženy první přísahat!

KLEONÍKÉ

Ne, ne, při Afrodítě, losujem!

LYSISTRATA

Tak dotkněte se všechny poháru
a jedna opakuj má slova po mně!
Pak všechny přisahejte tutéž přísahu!
Ni milenec ni manžel nesmí ted' –

KLEONÍKÉ

Ni milenec ni manžel nesmí ted' –

LYSISTRATA

- se ke mně v touze přiblížit.

(Kleoníké mlčí.)

Tak mluv!

KLEONÍKÉ

- se ke mně v touze přiblížit. - Ach, běda!

Mně se už třesou nohy, Lysistrato –

LYSISTRATA

Chci jako panna doma cudně žít –

KLEONÍKÉ

Chci jako panna doma cudně žít –

LYSISTRATA

- tělíčko v šafránovém šatě, nalíčená -

KLEONÍKÉ

- tělíčko v šafránovém šatě, nalíčená -

LYSISTRATA

- aby byl muž tím více roznícen –

KLEONÍKÉ

aby byl muž tím více roznícen –

LYSISTRATA

- a dobrovolně se mu nepoddám.

KLEONÍKÉ

a dobrovolně se mu nepoddám.

LYSISTRATA

Když bude chtít mě nutit násilím –

KLEONÍKÉ

Když bude chtít mě nutit násilím –

LYSISTRATA

- sic povolím, však nepohnu se ani –

KLEONÍKÉ

- sic povolím, však nepohnu se ani -

LYSISTRATA

– a perské střevíčky své neskopnu –

KLEONÍKÉ

a perské střevíčky své neskopnu –

LYSISTRATA

- a nebudu jak lvíce milovat.

KLEONÍKÉ

a nebudu jak lvíce milovat.

LYSISTRATA

Že chci to plnit, piji z číše víno -

KLEONÍKÉ

Že chci to plnit, piji z číše víno -

LYSISTRATA

- a nesplním-li, naplň vodou číš!

KLEONÍKÉ

a nesplním-li, naplň vodou číš!

LYSISTRATA

Tak přísaháte všechny se mnou?

MYRRHINA

Ano!

LYSISTRATA

Ted' číši zasvětím.

(Nalévá do číše a pije.)

KLEONÍKÉ

Ne všechno, miláčku,

ať můžem zůstat přítelkyněmi!

(Džbán a číše kolují. - Za scénou je slyšet vítězný křik.)

LAMPITÓ

To někdo křičí?

LYSISTRATA

Co jsem říkala.

Ted' ženy obsadily svatý hrad.

Jdi domů, Lampitó, a zaříd' všechno u vás:

ty dvě nám necháš jako rukojmí.

My půjdeme zatím na hrad za ženami

a všechny brány zatarasíme.

KLEONÍKÉ

Ty myslíš, že se muži nevzchopí

a nepostaví na odpor?

LYSISTRATA

A kdyby!

Ať vyhrožují, oheň zapálí

a budou chtít tak ztéci brány, dobrá;

leč jen až splní naše podmínky.

KLEONÍKÉ

To, Afrodító, nikdy! To by pak
moh každý jenom ženou pohrdat!

(Všecky se hrnou na Akropoli.)

13

DRUHÁ SCÉNA

Blíž k hradbám Akropole. Na scéně se objevili starci; vlekou klády a trámce a pánve s dřevěným uhlím.

STRYMODÓROS

Ať jde napřed Drakés! Jen jdi, i když tě z toho rameno bolí.
Tíha už je to, takový trámec ze syrového dřeva.

DRAKÉS

Člověk by nikdy nečekal,
co ho pak v životě potká!
Bylo by tě to napadlo
pomyslet, Strymodóre,
že ženy které jsme živili
a svoji zkázu pod vlastním krovem,
zmocní se sochy bohyně,
obsadí Akropoli
a vzpříčí trámce
v Propylejích?

STRYMODÓROS

Jen honem, honem, Filúrge, pachtí se trochu dál,
ať snesem klády kolem nich a dřeva, která vlečem!
Tak upálíme najednou všecky, co vzbouřily se,
a na jediné hranici a vlastní rukou, - Tak.
A nejdřív ze všech tuhleť, nu, Ly - či jak se, Lysistratu!

FILÚRGOS

Při Démétře, mně nesmí se,
co živ jsem, žena smát!
Král spartský už tu jednou byl
a položil se posádkou;
bez boje běžel otrhán
a plival vztekem, Lakoňan,
když táhl zpátky, složil zbraně
a s holým zadkem utíkal,
zarostlý, špinavý,
nemytý rok.

STRYMODÓROS

Tak obléhal jsem na hradě spartského Kleomena,
noc co noc, štíty pod hlavou sedmnáct rot, tu u bran.

A drzost žen, jež hnusí se všem nesmrtelným bohům,
i s Euripidem, to se ví, bych neměl skončit hned?
To by pak bylo po slávě v Athénách s předměstími!

DRAKÉS

Tak vlastně zbývá do brány
jen ještě tenhle kopeček
a budu tam. Jsem zvědav jak!
Jak mohu, braši, bez mezka
tam tenhle náklad dopravit!
Mám od těch klád už modřiny
a jako ztuhlá ramena!

FILÚRGOS

Však pojd' me dál. Jen rozfoukat
je třeba tyhle uhlíky,
sic jinak zrovna u cíle
nám znenadání zhasnou!

LACHÉS

Fuj, fuj! Jé, jé, ten kouř!

DRAKÉS

Ó Herakléee, vládce náš,
to musíš čoudit z toho hrnce,
vždyť mě to štípe do očí!
Jak žhavý popel sad až z Lemnu
to kouše, jako vzteklý pes;
jiný by tolik nekousal!
Vždyť já mám oči bolavé!

FILÚRGOS

Jen hled', ať jsi už za branou
a pomoz nejdřív bohyni!
Či myslíš, že je, Lachéte,
na pomoc ještě času dost?

LACHÉS

Fuj , fuj! Jé, to je kouře z toho!

STRYMODÓROS

Tak plamínky už chytily a rozhoří se pěkně.
A nebylo by skorem líp, teď složit dříví na chvílku
a do pánví dát kořeny ze zaschlé révy z vinice,
pak všechno hezky podpálit a do vrat bít jim beranem?

Když na výzvu chtít nebudou nám klády ze bran vyrazit,
podáš mi hrnec, Lachéte, a ženy vykouříme.

Tak, složte na zem břemena! Nu, to je pěkně čoudu.

Já bych rád viděl pitomce, který by se tak dřel!

Takhle mě tedy netlačí to dříví stará záda.

Ted' v pánvi hezky rozpálím až do řeřava troud,
aby co nejdřív od něho chytila pochodeň.

Ó mocná Níké, pomoz nám a vítězství nám přej,

ať potlačíme pýchu žen, jež zmocnila se obce!

(Muži zapalují od doutnajícího uhlí pochodně. Na scénu přibíhají ženy s nádobami s vodou.)

STRATYLLIS

Jako by někde vyrazil kouř a stoupá odněkud dým,

to hoří, věřte, syrová dřeva! Tak rychle, nezdržujte se!

RHODIPPA

Sem honem, leť, Nikodíké,

pospěš si přece, než plameny sžehnou

Kalyku ebo Krytyllu, bozi, já, nevím,

stejně je ničí zákony dědků

anebo ted' jejich vztek!

Jenom se tetelím strachem, to řeknu

jestli vám tady budu co platná.

Teprve ted' jsem si pořádně mohla

do vědra nabrat po okraj vody;

taková tam byla mačkanice,

a shonu a křiku a třískání vědry,

co bylo u cisterny!

Služky se tlačily, draly se na mne,

a najednou tam bylo otroků znamenáných,

ale já jsem je prohnala všecky

a utíkám na pomoc ostatním ženám,

vždyť už to hoří plamenem!

A tady jsem s vodou.

NIKODÍKÉ

Houf dědků zmámených kouřem

vleče se na hrad a každý z nich

táhne se s dřevem! Chce ohřát si vodu?

Do kopce dřou se s nákladem těžkým,

hekají, pachtí se a hrozí přítom,

že všecky ženy, neřády ženské,

upálí i s klestím na hranici.

Bohyně mocná, ty můžeš mi dát,

abych se na to nedívala!

RHODIPPA

Spíš zbav nás, bohyně, ted' běd,

ochraň nás, zbav domovy, lid války a moru!

Proto jsme, bohyně, tvůj pevný hrad

raději zčerstva obsadily.
Pojď s námi. Zrozená z vln, a chraň nás,
pomoz nám, pospěš, chtějí-li muži
podpálit, blázni, tvou Akropoli!
A s námi nos vodu!

(Starci vyrazili s pánvemi a pochodněmi.)

STRATYLLIS

Tak počkej! Co zas tohle je? Kampak se ženeš s hrncem?
To můžeš jen tak podpálit, máš vůbec, chlape, v těle čest?

STRYMODÓROS

No, tohle nikdo nečekal, co teď tu člověk vidí,
že baby taky hrnou se a jdou jim na pomoc!

STRATYLLIS

Ty nás tu budeš urážet? Ty myslíš, že je nás málo?
Co nás tu vidíš, to není ani snad tisícina!

STRYMODÓROS

Copak je máme, Faidrio, tak nechat dlouho žvanit?
Vem na ně klacek, na baby, a pořádně je zmlat'!

STRATYLLIS

To raděj vědra postavme, snad by nám překážela,
když dodají si kuráže a my se budem prát!

STRYMODÓROS

Jen kdyby jim z nás někdo dal přes mlsnou hubu dvě tři,
jak dostal tuhle Bupalos, hned přestaly by pyskem mlít!

STRATYLLIS

Tak uhoď, máš-li na to chuť! Tu hubu nastavím,

ale pak žádná čubka už tě za nic nechytne!

STRYMODÓROS

Budeš už mlčet, hubatá, nebo tě oškubu!

STRATYLLIS

Tak pojď, pojď na Stratyllidu a dotkni se jí prstem!

STRYMODÓROS

A když tě pěstí pohladím, co se mi stane pak?

STRATYLLIS

Pak? Pak ti zuby vytrhám, srdce a střeva z těla!

STRYMODÓROS

Tak tohle řek Euripidés, a ten je moudrý dost!

Ale je vůbec někde tvor nestydatější než žena?

STRATYLLIS

A to zas nejde! Rhodippo, zdvihni ta vědra s vodou!

STRYMODÓROS

Proč se dřeš s vodou, ty protivná bohům i lidem?

STRATYLLIS

A nač máš s sebou oheň ty? Chceš se dát, zdechlino, spálit?

STRYMODÓROS

Ne, narovnáme tu hranici a spálíme tebe i ženy.

STRATYLLIS

A my tu vaši hranici zas vodou uhasíme.

STRYMODÓROS

Ty uhasíš mou hranici?

STRATYLLIS

O tom se přesvědčíš!

STRYMODÓROS

Mám chuť tě tou svou pochodní drobátko osmažit!

STRATYLLIS

Jsi špinavý? Chceš vykoupat, já ti už chystám lázeň!

STRYMODÓROS

Ty mě chceš, babo, koupat, ty?

STRATYLLIS

Třeba jak před' svatbou.

STRYMODÓROS

Slyšel jsi, jak je drzá.

STRATYLLIS

Víš, já smím, jsem svobodná.

STRYMODÓROS

Ty brzy křičet nebudeš!

STRATYLLIS

A ty už soudit nepůjdeš!

STRYMODÓROS

Jen jí spal drdol na hlavě!

STRATYLLIS

Tak, zatím jenom voda!

STRYMODÓROS

Ó běda!

STRATYLLIS

Není studená?

STRYMODÓROS

A jak? Co děláš? Přestaneš!

STRATYLLIS

Nu, abys trochu pookřál!

STRYMODÓROS

Vždyť jsem už starý, třesu se.

STRATYLLIS

Máš ohně, že nevíš co s ním,
a zahřát se jím nemůžeš?

(V tom příběhl probúlos-radní se strážemi. Radní má molem hlavy myrtový věnec, stráž jsou otroci skythského původu a jsou ozbrojeni luky.)

RADNÍ

Ted', myslím chápete, co je to zvůle žen,
proč ten hlas, bubnů, touha po Sabaziovi
a kvílení: Adonis! večer po střeších,
jež bylo slyšet, když jsem byl na sněmu?
Pláč za nocí, a Démostratos chtěl
v ten čas, by naše loďstvo plulo k Sikélii.
A ženy tančí zběsile a řvou „ Adónis!
Mrtev?„ A Démostratos sbíral zálohy.
To zpité ženy kvílí se střež domů:
„Adónis, žel!„ A potom prosadil svůj plán
ten vzteklý chlap, i bohy prokletý.
A to byl konec zběsilosti žen.

STRYMODÓROS

A copak až se dozvíš o těchhle!
Jsou vůbec drzé, ale před chvílí
tu z věder chrstly vodu na mne, na něho,

že můžem ždímat, jako kdybychom se byli pomohli.

RADNÍ

To stalo se vám právem, při Poseidonovi!
Své ženy kazíme si vlastně jenom sami
a sami doháníme je tím k bujnosti;

to potom nese špatné ovoce.
Neřekl ještě nikdy zlatníkovi:
„- Ten náhrdelník, co jsi dělal ženě,
se včera večer přetrhl při tanci
a žalud z něho, myslím, vypadl.
Já jedu za obchodem na Salaminu;
ty máš snad čas, jdi brzy večer k ní
a žalud jí tam pěkně přidělej!.,
A někdo jiný řekne ševci zas,
který, ač mlád, odvádí řádné dílo:
„- Mou ženušku v té botce tlačí malík,
je útloučký a něžný, však ty víš,
nu, přijď k nám v poledne, já nejsem doma,
a hled' ji už tak trochu roztáhnout!.,
A nyní to už došlo tak daleko,
že mne, jenž jako radní jsem se postaral
o dříví obci, příjmy sháním jí,
teď ženy nepouštějí do bran Akropole.
Mám toho dost. Sem dejte sochory
a já už drzosti té konec udělám!
Co troubíš, ubožáku? Kam se otáčíš?
Ty taky neznáš nic, než hospody!
Teď vemte sochor, vrazte pod vrata!
Já druhý vrazím ještě taky tuhle.

(Lysistrata vyjde s jinými ženami z brány.)

LYSISTRATA

Nic nevrázej! Jdu ze vrat sama. proč je ničít?
Vem rozum do hrsti, ne sochory!

RADNÍ

To myslíš vážně? Kdepak je ta stráž?
Chop se jí hned a svaž jí ruce nazad!

LYSISTRATA

Kdo se mne dotkne, to ví Artemis,
že bude bit, i kdyby byl tvá stráž!

RADNÍ

Ty se jí bojíš? Chyť ji u pasu
a ty mu pomoz! Zčerstva, nu tak honem!

RHODIPPA

Jen na ni polož ruku, při Pandrose,
a nešlapu tě tak, že duši vypustíš!

RADNÍ

Že duši vypustím! Jak vida! Kdeak je-?
Ty seber tuhle! - Budeš mlčet už!

NIKODÍKÉ

Tak ruce pryč! Když se jí dotknout chceš,
při Hekatě, pust' raděj hned si žilou!

RADNÍ

Co bylo tohle? - Chlape, kde jsi?
I tuhle seber! Já vás odnaučím štvát!

LYSISTRATA

Bohyně tauridská, když se k ní přiblížíš,
vyrvu ti vlasy, že budeš skučet!

RADNÍ

Ach, běda! Proč nemám víc ozbrojenců! – Nu, at'!
Ženám se přece nesmíme podložit!
Tak, stráží, Skythové, do řady, za mnou!
A rozviňte se! Nu tak, řádný, šik!

LYSISTRATA

Při Démétře,
pak poznáte, že taky u nás máme,
tam uvnitř, čtyři zbrojně houfy žen!

RADNÍ

A jen je svažte, rychle, Skythové!

LYSISTRATA (*volá do hradu*)

Sem vyběhněte, sestry ve zbroji,
sem, prodavačky zelí, másla, žita,
sem, ženy z krámků; pekáren a hospod,
a rvete je a bijte, škrábejte
a křičte, nadávejte, můžete i plivat!

(Ženy se vrhnou na skythskou stráž; ta prchá.)

A zpátky! Dost! To stačí! Neberte jim zbraně!

RADNÍ

Ty mi ty ozbrojence zřídily!

LYSISTRATA

A co sis myslel? Že je tu leda hrst služek?
Nevěděls, že ženy mají taky svou žluč?

RADNÍ

Apollo svědkem, že jí mají dost,
zvlášť je-li někde blízko hospoda!

STRYMODÓROS

Ztratil jsi, šlechtný pane, dost slov.

Co se teď pouštíš s potvorami do dlouhých řečí?
To jsi už zapomněl na svrhu před chvílí,
kterou nás zkoupaly v šatech a bez praní?

LYSISTRATA

Ty blázne, což se smíš pustit do člověka?
A když se přece odvážíš, budeš mít v tu chvíli zateklé oči!
Mně stačí jako panence sedávat klidně jen v koutě,
a stéblo v cestu nezkřížím, vás nechci ničím zarmoutit
jen nesmíš dráždit člověka jak děti vosí hnízdo.

DRAKÉS

Co si máme počít, Die, teď s těmihle bestiiemi?
To přece nelze vydržet, ale musím přijít dřív
na to, z čeho, jak a proč
obsadily starý hrad,
svatou skálu,
Akropoli
a posvátný okrsek!

STRYMODÓROS

Tak se jí ptej, ale nesmíš se dát a musíš zjistit všechno,
protože hanba hanbatá bylo by nepokusit se o výsledch.

RADNÍ

Chystám se na to. Teď chci však slyšet -
proč jste uzavřely hrad a brány zatarasily?

LYSISTRATA

Aby se obecní peníze dostaly do bezpečí.

RADNÍ

Copak je válka jen pro ně?

LYSISTRATA

Ale jsou příčinou zmatků.
Aby moh Peisandros krást a měl taky z čeho, a takoví všichni,
vždycky se udělal nějaký zmatek. Nu, pro mne a za mne!
Ať s nimi dělají, co se jim zachce! Tyhle však už asi neuvidí.

RADNÍ

A co chceš dělat?

LYSISTRATA

Ty se ještě ptáš? Budem je spravovat samy!

RADNÍ

Vy chcete - spravovat poklad budete vy ?

LYSISTRATA

A je to tak hrozné?

Snad máme doma peníze taky a hospodaříme správně!

RADNÍ

To není totéž!

LYSISTRATA

Jak to?

RADNÍ

Z těch peněz vede se válka!

LYSISTRATA

A především válka nemusí být!

RADNÍ

Jak se chceš zachránit jinak?

LYSISTRATA

My vás už zachráníme.

RADNÍ

Kdo myslíš? – Vy?

LYSISTRATA

Nu ovšem, my.

RADNÍ

Smiluj se, bože!

LYSISTRATA

A tebe zachráníme, i když se bráníš!

RADNÍ

Jsi prostě drzá!

LYSISTRATA

Tak jen se nezlob, a zachráníme tě,
bude to určitě, ať chceš či nechceš.

RADNÍ

Démétér mi svědkem, že tohle nestrpím!

LYSISTRATA

A záchranu potřebuješ.

RADNÍ

I když ji nechci?

LYSISTRATA

Tím spíš!

RADNÍ

A že jste se tak najednou začaly starat právě

vy o mír a o válku?

LYSISTRATA

Povíme.

RADNÍ

Tak rychle mluv, sic slízneš teď -

LYSISTRATA

Poslouchej tedy - a ruce nech v klidu!

RADNÍ

Nemohu. Drž ruce klidně, když třeseš se vztekem!

LYSISTRATA

Pak je mi tě líto. Dostaneš jich tedy víc.

RADNÍ

To pro sebe krákorej sama.

Tak honem! Říkej!

LYSISTRATA

Nu, prosím.

Až dosud jsme snášely útrapy války s pokorou, trpělivě,
jak jsme my ženy a jak vy muži už dovedete.

Ani jsme nehlesly, tak jsme se držely, i když
z vás radost nebyla žádná.

Prokourly jsme vás a nečekaly nic,

a zatím dolů dolétla zpráva,

jak jste se radili o velké věci, a špatně.

Zeptaly jsme se s úsměvem na rtech a s žalem v srdci:

„- Jak mír, na čem se ráno usnesla rada?

Co bude na sloupech?„ – „Co je ti po tom!„

řek muž, „bud' zticha!„ A já jsem byla.

RHODIPPA

To já bych nebyla!

RADNÍ

A byla bys dostala přes hubu.

LYSISTRATA

Proto jsem mlčela doma. A pak jsme slyšely zas
o rozhodnutích ještě zmatenějších. A zas jsme se ptaly:
„Prosím tě, pověz, jak se jen můžete usnášet takové věci?“,
Pohlédl úkosem na mne a spustil: „Tak. Nebudeš-li teď
sedět klidně u přeslice, napravím ti tu tvou hlavu!
Války ať si hledí muži!“,

RADNÍ

Pověděl ti, jak se patří!

24

LYSISTRATA

Co se patří? Zakazovat, aby ženy napravily,
co jste, chlapi, zkazili?
Na ulicích slyšely jsme, jak jste řekli nepokrytě:
„ - U nás už není pořádný muž!“, - A druhý na to:
„- Kde by se vzal?“, Usnesly jsme se, že zachráníme
Helladu. To byl náš cíl. Nač ještě čekat?
Chcete nás vyslechnout a chvíli mlčet, jak se jen dá.

RADNÍ

Vy a nám? Blázni! To už je rouhání,
tohle už nemohu snést!

LYSISTRATA

Tak už dost!

RADNÍ

Ta už dost, zatracená? Tak se se mnou mluví?
Že mám držet hubu před ženským čepcem? To raděj smrt!

LYSISTRATA

Když tohle jen ti dělá starost,
pojď sem a vezmi si ten můj čepce
a nasad' si ho teď na hlavu sám!
Tak! No tak vidíš! A buď hezky zticha!

NIKODÍKÉ

A ode mne si vezmi pás!

RHODIPPA

To já ti vrazím třeba tenhle koš!

LYSISTRATA

Pak vykasej šaty; češ vlnu, miláčku,
louskej semínka!
Víš, ale válka, to je věc žen!

STRATYLLIS

Složte zas vědra, ženušky, a pustíme se
do toho, co je teď naší povinností;
pomůžem sestřám.

RHODIPPA

Tak, teď mě nesmí v tom houfu začít zas brnět ta levá noha,
nesmím jen přešlapovat a nesmí mě zlobit to moje koleno!
Se sestrami jít musím a nedat se,
ať bude třeba čehokoliv;

odvahu mají a rozum mají
a mají rády svou vlast
celou svou duší i tělem!

STRATYLLIS

Vy dcery, jež měly statečné báby
a matky žhavé jak kopřivy z jara,
vyrazte na ně bez slitování,
vítr je pro vás příznivý dál!

LYSISTRATA

A až ve vás probudí v srdcích a kyčlích
kyperská Afrodíté svou vůní
a Éros svým úsměvem touhu a žízeň po rozkoši,
a v chlapech vydráždí žádost a vědomí mužného činu,
pozdraví nás Helléni s jásotem jako vládkyně míru!

RADNÍ

Ale! A za co?

LYSISTRATA

Kdyby jen proto,
že jsme vám zarazili ten zběsilý křik
na tržišti a běhání se zbraněmi!

NIKODÍKÉ

Ba, na mou duši, při Afrodítě!

LYSISTRATA

Teď běhají na Zelném, Masném, Hrnčířském trhu
s pomalovaným štítem a s přilbou na hlavě,
až myslíš, že to jsou korybanti!

RADNÍ

No, to snad je v pořádku u statečného muže?

LYSISTRATA

To už aby se člověk potřhal smíchy,
když na trh přijde chlap s Gorgonou na štítě

a začne smlouvat s hokyní o sardele!

NIKODÍKÉ

Nebo vjel velitel jízdy na tržiště, já sama to viděla,
nakoupil od baby vejce a u stánku si je hned do přilby klad
a Thrák mával štítem a oštěpem jak Tereus v báji,
díval se na hokyni jak vrah – a požíral fíky.

RADNÍ

Jak chcete skončit ty všechny zmatky po celé Helladě,

jak chcete se smířit?

LYSISTRATA

Uvidíš, prostě.

RADNÍ

Tak ven s tím, jak!

LYSISTRATA

Nu, jako když vezmem do ruky protivně zmotanou přízi
a pomaloučku ji začnem vřetenem rozmotávat,
pramen sem a pramen tam, chcem rozmotat válku, domluvit se,
prameny její rozhodit sem a zas tam, když dovolíte.

RADNÍ

Tak to si troufáte rozluštit přízi a vřeteny zmatky
a státnické boje? Tohle je nesmysl.

LYSISTRATA

Kdybyste vy měli vtip, starali byste se o stát,
jako když my předem vlnu..

RADNÍ

A to bych rád věděl jak!

LYSISTRATA

Stříž musíš vždycky důkladně proprat z bláta a prachu,
a státu se nesmí vyklepat rouno a vyčesat trny?
To, co se lepí v chuchvalce a žmolí v cucky,
klikáře, kteří se smluvili, aby co trhli,
ty důkladně pročesej a jejich hlavy oškubej řádně!
Pak zvochluj občany do koše poctivé jednoty
a neboj se přidat k nim cizince usedlé u nás,
přátele, kteří jdou s námi; a státní dlužníky neodháněj!
A na města která jsou v cizině našimi dcerami, na ta,
při Diovi, nezapomeň! Zalétla kolem jak vločky,
musíš je sesbírat, navrstvit všecko a splést s různých přeslic,
svinout to dohromady a upříst jedné klubko!

A z toho teprve tkej Lidu teplý, vlněný plášť!

27

RADNÍ

Co už ty ženské z nás chtějí zvochlovat,
zmotat - a dělat z nás klubka!
Vás přece vojna vůbec neškrábe!

LYSISTRATA

Ne, vůbec ne!
Nás ženy dvakrát, ba třikrát víc nežli vás!
Z nás žádná neporodila chlapce a neposílá ho do pole.

RADNÍ

Mlč, nemluv raděj o těch všech neblahých událostech!

LYSISTRATA

V době, kdy máme se těšit ze života a užívat mládí,
je válka, a nás čeká noc co noc jen prázdné lože.
To nás, ale vidět děvčata, jak doma v komůrkách stárnou –

RADNÍ

A muži nestárnou, vid'?

LYSISTRATA

Snad je v tom přece jen rozdíl!
Chlap přijde třeba šedivý domů, ale vezme si mladou;
ženino jaro trvá jen chvíli a promešká-li je,
nepřijde nikdo, a žena si začne vykládat sny.

RADNÍ

Ale když objeví muž, že má k lásce ještě dost síly –

LYSISTRATA

Tak to už se chystej, že pojedeš hned!
Máš to už spočítané, zaběhni pro rakev
a koláč pro psa do podsvětí ti upeču sama.
A to ti dám na hlavu namísto věnce!

(Vychrstne na něj vodu.)

RHODIPPA

Abys měl taky ode mne dárek!

(Poleje ho.)

NIKODÍKÉ

A ode mne ne?

(Chrstne po něm.)

LYSISTRATA

Tak copak hledáš? Kdepak máš věnec?
Čekal jsi na něco? Strkej se do člunu.
Neslyšíš Chárona? Volá.

28

Zdržuješ odjezd.

RADNÍ

Tohle je hrozné, jak se mnou zacházejí!
Zeus je mi svědkem, že teď jdu
a tak, jak jsem, se radě ukážu!

(Odchází.)

LYSISTRATA *(volá za ním)*

Budeš si stěžovat, že jsme tvou zdechlinu nevystavily?
Nepleť se do nás! Pozítří ráno stejně se sejdem
na tvé pohřební hody!

(Odchází se ženami do hradu.)

TŘETÍ SCÉNA

Muži i ženy táboří pod hradem.

STRYMODÓROS

Kdo je volný, nesmí se jen dívat líně.
Odhoďte už svoje pláště, chystejte se k rázným činům!

DRAKÉS

Člověk by se mohl mýlit, ale v tomhle něco smrdí,
v tom je něco; já mám ns!
Buďto tyran, něčí chuti, hádám, možná Hippias.
Anebo se taky bojím,
že jsou tady Spart'ani,
trousili se třeba, sešli
v noci někde - u Kleisthena!
namluvili něco ženským, kdovíjak je nachytali,
aby ukradly nám poklad,
naše platy, živobyčí!

STRYMODÓROS

Mne to aspoň rozčiluje, budou-li nás komandovat,
copak to už někdy bylo? Baby melou o oštěpech,
chtějí donutit nás k míru - se Spart'any!

Těm tak věřit jako vlku, když už rozevívá chřtán!
Tyhle nitky větřím taky, je to pokus tyranův!
Mně nebude ale nikdo, jestli myslím poroučet.
S mečem budu chodit městem, s ratolestí myrtovou
na tržišti budu stát, kde má Aristogeiton svou sochu,
v plné zbroji - povolán k velkým činům jako on!
Tobě, babo zatracená, vyrazím pak všechny zuby!

STRATYLLIS

Jen ty si dej dobrý pozor, ať tě pozná vlastní máma,
až se vrátíš! A my, sestry, složme na zem, co nám vadí!

NIKODÍKÉ (*do obecnstva*)

Chcem si teď, lide, promluvit s tebou rozumné slovo
o tom, co státu jen prospěje.
Zaslouží si to; vychoval nás ve šťastné pohodě.
Sedm. let mi sotva bylo,
nosila jsem o slavnosti
svaté roucho, v desíti jsem
mlela mouku Artemidě,
v šafránovém šatě byla v Brauronu jí „medvědicí,,
když jsem vospěla pak v pannu,
nesla jsem koš s věncem fíků!

STRATYLLIS

Nemám tedy nyní státu poradit, jak dovedu?
Jsem jen žena, nezapírám, neřívejte se však křivě,
chci-li pro vás lepší život, nežli v kterém žijete.
Daně neplatím? Já dala zato státu svoje syny.
Ale vy, přestárlí muži, dali jste co? Promarnili
leda, co vám ještě zbylo z perských bojů předků vašich.
Sami jste nic nepřidali. Přivedli jste to až tam,

30

že tu zajdem. – A vy chcete jenom hlesnout?
Tak se přiblíž,
a já vyrazím ti zuby tímhle hrubým střevícem!

FILÚRGOS

Není tohle opravdu už hrozná drzost?
Jen se bojím, aby se teď
neklubaly horší věci.
Inu, musíme se bránit.
Pláště dolů!

DRAKÉS

Staří vlci, jako v mládí,
Když jsme šli obsadit Leipsydrión!
Je třeba setřást zbytečný věk,
omládnout, mít zrovna křídla, shodit všecko, co tě tíží,
vzlétnout – zkrátka neseďt.

STRYMODÓROS

Podáme-li jim jen prst, popustíme ženám zvuči,
chytí prst a jako klíště budou se tě pevně držet.
Koráby si budou stavět, možná, že to zkusí taky
na moři se s námi srazit jako Artemisia!
Nebo začnou kobylami, to by byl konec jezdců.
Žena umí jezdit, když chce, v sedle sedí jako chlap,
ta nespadne ani v trysku. Copak neznáš Amazonky,
jak je Mikón vymaloval v boji, tamhle v sloupoví?

Vsad' je do klády a děrou vraz tam pevný nebozez.

RHODIPPA

U bohyní, dopálíš mě
jenom jednou - a pak spustím!
Počkej, potom začneš křičet
na sousedy o pomoc,
až tě začnu hřebelcovat!
Tak jen pojď ke mně blíž, nikdy už nebudeš
cpát se boby s cibulí!
Cekneš-li jen jedno slovo,
vyberu ti vejce z hnízda,
jako proved chrobák orlu.
Protože už mám teď vztek.

31

STRATYLLIS

Já už na vás prostě nedbám: s nimi jde však Lampitó
a s ní mladá Ismenie, zástupkyně thébských žen.
Ty už nezvrátíš svým křikem pranic, hlasuj si jak chceš,
sousedům jsi v celém kraji vším, co děláš odporný.
Poslala jsem včera večer o slavnosti Hekatině
do sousedstva pro pochoutku na sváteční večeři.
Z Boiótie úhoře chci; nedali mi. Ale proč?
Vymysleli jste si válku, nepřátelům neprodají.
A vy nepřestanete si vymýšlet dál všechno možné,
až si podrazíte nohy a zlámete přitom vaz!

LYSISTRATA (*vychází z hradu, s ní ženy*)

STRATYLLIS

„Ty jasná hlavo, z níž se rodí činy,
proč vystupuješ z brány zamračena?„

LYSISTRATA

Když vidím ženy, co už dělají,
věř, nemám klid a ztrácím rozvahu.

RHODIPPA

A copak, copak?

LYSISTRATA

Ztrácím, bohužel.

STRATYLLIS

A co se stalo? Nám to nepovíš?

LYSISTRATA

Je těžko mluvit; ale mlčet nesmím.

STRATYLLIS

Ne, nesmíš mlčet. Pověz – neštěstí?

LYSISTRATA

Nu, zkrátka: po chlapech jsme posedlé.

STRATYLLIS

Ach, Die!

LYSISTRATA

Proč voláš Dia? - Je to prostě tak.

Já nedovedu je už udržet;

pryč utíkají, houfně, za muži.

Teď jednu stihla jsem, když otvor hloubila,

to slují Panovou se chtěla prokopat,

a druhá spouštěla se po provaze.

Pak jiná skáče s hradeb za milencem

32

jak vrabec do prázdna; tu držím za vlasy -

a každá výmluva je dobrá dost,

jen aby mohly utéct nějak domů,

Vidíš ji? - Kampak, kampak pospícháš?

PRVNÍ ŽENA

Já musím - já mám doma ještě vlnu

a moli by ji takhle sežrali.

LYSISTRATA

Tvou vlnu moli? Jací? Utíkáš.

PRVNÍ ŽENA

Ne, já se vrátím, budu tady hned!

Já ji jen na posteli roztáhnu –

LYSISTRATA

Nic neroztahuj! Nikam nepůjdeš!

PRVNÍ ŽENA

A vlnu nechám zkazit?

LYSISTRATA

Co je přednější?

DRUHÁ ŽENA (*se blíží*)

Ach bozi, bozi! Škoda toho lnu!

A je ho doma! Kdo ho zvochluje!

LYSISTRATA

Tak, ta zas chce jít domů kvůli lnu!

Jen hezky zpátky!

DRUHÁ ŽENA

Hned! Při Hekatě,
jen jak ho zvochluju, hned jsem tu zas!

LYSISTRATA

Nech toho vochlování! Zahneš s tím,
a za chvíli tu žádná nezůstane!

TŘETÍ ŽENA

Ach, Eileithyio, rodit nemohu,
až vynajdu si někde místečko –

LYSISTRATA

Co to tu žvaníš-?

TŘETÍ ŽENA

Já teď budu rodit.

LYSISTRATA

A bylas aspoň včera těhotná?

TŘETÍ ŽENA

Ne, nebyla.- Dnes, Lysistrato, jsem!
Pusť mě teď domů, musím někam k bábě –

LYSISTRATA (*ji prohlíží*)

Copak to říkáš? - Co máš pod chitónem?

TŘETÍ ŽENA

Já myslím chlapečka.

LYSISTRATA

Vždyť je to duté -!
a kovové je to - při Afrodítě,
hned poznáme, čímže jsi těhotná!
Tak.- Svatá přilba, že se nestydíš!
Tos byla tedy přilbou těhotná!

TŘETÍ ŽENA

Já jsem, při bozích.

LYSISTRATA

A copak je tohle?

TŘETÍ ŽENA

To kdyby mě to bylo tady popadlo,
že bych pak do přilbice rodila,
víš, jako holubi –

LYSISTRATA

Copak to říkáš!
A nelži. Počkáš tu, až se ti přilba narodí.

TŘETÍ ŽENA

To ne! Já na hradě nebudu teď spát,
co viděla jsem posvátného hada!

DRUHÁ ŽENA

A já tu zajdu ještě pro ty sovy,
vždyť to tu houká skorem celou noc !

LYSISTRATA

Tak dost už strašení, jste baby užvaněné!
Jste posedlé teď po chlapech! A myslíte,
že chlapi po vás ne? - Věř, že se jim
dnes táhla stejně noc. - Při bozích, ženy!
je třeba vydržet jen krátký čas!
Mám věštbu: zvítězíme, ale pohromadě!
Ta věštba říká –

TŘETÍ ŽENA

Nám všem?

LYSISTRATA

No tak, mlč!
„Když za stejným cílem se slétnou vlaštovky v jediné hnízdo
a před dudkem prchnou a zdrží se útoků jeho,
je konec bídy. Pak hřmící Zeus,
co vypínalo se, už stiskne dolů –„

DRUHÁ ŽENA

To budem pak ženy spát s muži tak?

34

LYSISTRATA

„Když neshodnou se a se svatých míst
zas odlétnou, je těžko tvrdit pak,
že z okřídlelců je kdo chlípnější!„
Tak, to je snad jasné? - Jen ne hned klesat,
vytrvat potřebujeme. A dovnitř teď!
Bylo by hanba věštbu nehledět!

(Lysistrata odejde se ženami do hradu.)

DRAKÉS

Počkejte! Povím vám příběh, který jsem slyšel,
když jsem byl hoch.
Byl a žil mladý muž, Melanión
mu říkali, nechtěl se ženit
a raději prchnul, opustil svět,
po horách bloudil a lesích,
lišky a zajíce štvál,
pletl si oka a sítě,
měl ohaře s sebou,
a nikdy se, umíněnc uť nevrátil domů!
Zhnusily se mu ženy .
A nám se nemají zhnusit?
Tak chytří jsme taky jal Melanión!

STRYMODÓROS

Tebe bych chtěl, bábo zlíbat –

RHODIPPA

Škoda, žes jed cibuli!
Já ti povím
k tomu Melanióvi něco.
To byl zase divný člověk,
říkali mu, myslím Timón,
kousavý byl, jedovatý, žil jak naježené trní?
zplodily ho Erynie.
Tenhle Timón bydlel v horách,
zažluklý svým starým záštím,
proklínal tam mužskou podlost.
Celý život nenáviděl
nesmiřitelně vás muže!
Vidíš, ženy, ty měl rád!

STRYMODÓROS (*stojí nehnutě*)

STRATYLLIS

Potřebuješ vzpamatovat?

STRYMODÓROS

Ne, ne, to jsem jen tak dumal.

ČTVRTÁ SCÉNA

35

Táž scéna. Lysistrata vybíhá z brány, za ní ženy.

LYSISTRATA

Sem sem, ženy, rychle ke mně! Pospěšte si!

PRVNÍ ŽENA

Co se stalo? Co tak křičíš?

LYSISTRATA

Jde sem muž! Běž k nám jak beze smyslů,
zasažený Afrodítou, zrovna říjí!
Vládkyně Kypru, Kythéry, Pafu,
jdi dál svou cestou, vždyť ji znáš!

PRVNÍ ŽENA

Kdo je to? Kde je?

LYSISTRATA

U chrámku Démétrina!

PRVNÍ ŽENA

Už je tu! Bozi!

DRUHÁ ŽENA

A kdo je to?

LYSISTRATA

Ted' už ho vidíte. Zná ho z vás některá?

MYRRHINA

Já.

To je můj muž . Kinésias.

LYSISTRATA

Ted' bude tvůj úkol dráždit ho, otáčet
na rožni, líbat a nelíbat,
a dát mu všechno, kromě – přísahalas!

MYRRHINA

Bud' bez starosti, všechno provedu.

LYSISTRATA

Já zatím počkám; pomohu ti snad
a zatopím mu nejdřív sama. - Jděte!

(Ženy ustoupí do hradu.)

KINÉSIAS (s otrokem, který nese dítě)

LYSISTRATA

Kdo tam? Co chceš za strážemi?

KINÉSIAS

To jsem já.

LYSISTRATA

Snad nejsi muž?

KINÉSIAS

To tedy jsem.

LYSISTRATA

Pak pryč!

KINÉSIAS

A kdo jsi, ženo, že mě odháníš?

LYSISTRATA

Jsem stráž.

KINÉSIAS

A můžeš zavolat mi Myrrhinu?

LYSISTRATA

Myrrhinu chceš? A kdo jsi ty?

KINÉSIAS

Jsem její muž,

Kinésias.

LYSISTRATA

Kinésias! Buď zdrav!

Tvé jménu není u nás neznámo.

Jde od úst k ústům. Myrrhina, tvá žena,
je na rtech má snad každou hodinu.

Jí třeba vejce nebo kouše něco
a říká hned: - To Kinésias rád!

KINÉSIAS

Ó bozi!

LYSISTRATA

Při Afrodítě, říká! Nebo když se mluví -
nu, jen tak o mužích, tvá žena hned zas řekne,
že všechno je proti tobě nic.

KINÉSIAS

Tak jdi a zavolej ji!

LYSISTRATA

A co za to dáš?

KINÉSIAS

Já tobě? - Nu, což o to, kdybys chtěla -
Já nemám nic, jen - to, co mám, to dám!

LYSISTRATA

Pak raděj pošlu ti sem vlastní ženu!

(Odbíhá.)

KINÉSIAS

Hned ale, slyšíš ! ~ Co mě opustila,
už nemám žádnou radost na světě,
všecko je pusté, jako po vymření.
Jdu nerad domů, nic mi nechutná,
nu, mám jen prostě na Myrrhinu chuť.

MYRRHINA *(ještě uvnitř)*

Já ho mám ráda, na mou duši, mám,
on ale nechce! Nevolej mě k němu!

KINÉSIAS

Myrrhinko sladká, co tady děláš?

Pojď už, sem ke mně!

MYRRHINA

K němu? Ne, za celý svět!

KINÉSIAS

Vždyť já tě volám, proč nejdeš, Myrrhino?

MYRRHINA

Voláš mě a pak nic nechceš dál. To já už znám.

KINÉSIAS

Já že nic nechci? - Jsem skoro umořený tím, co chci.

MYRRHINA

Ale já nechci!

KINÉSIAS

A neslyšíš dítě?
Synáčku, pojď sem, zavolej mámu!

HOŠÍK

Mama, mama, mama!

KINÉSIAS

Nic se v tobě nehne? Není ti ho líto,
šest dní se nekoupal, nenajed pořádně!

MYRRHINA

Je mi ho líto. Ale proč táta se nestará o něj?

KINÉSIAS

Tak, sakra, pojd' sem k svému dítěti!

MYRRHINA

Jsem přece jen matka! Co mám dělat? - Jdu!

KINÉSIAS

Je nějak mladší, nežli bývala!

Byla tak půvabná, rozkošná dřív?

A že je nevlídná, že se tak zdráhá,

to všechno ještě víc zvětšuje touhu!

MYRRHINA

Ty sladký chlapečku, máš zlého tátu,

dej mámě pusinku! Pojd' ke své mámě!

KINÉSIAS

Proč mi to děláš? Proč jsi šla s ženami

a proč mě mučíš a trápíš i sebe?

MYRRHINA

Tu ruku pryč! A nech mě.

KINÉSIAS

Ruku nechceš,

a doma pustne všechno mé i tvé.

MYRRHINA

Mně je to jedno!

38

KINÉSIAS

Tak? A je ti jedno,

že přízi roztahala kuřata?

MYRRHINA

Co na tom záleží!

KINÉSIAS

Už dlouho dost,

co slavila jsi Afrodítu v noci.

Ty domů nepůjdeš?

MYRRHINA

A ne, a ne, a ne! Když neskončíte válku

a nebude zas mír!

KINÉSIAS

Nu, když to musí být, i to snad uděláme.

MYRRHINA

Nu, když to musí být, pak přijdu domů snad.
Teď zatím - já jsem přísahala, víš!

KINÉSIAS

Už je to tolik dní – pojd', lehni si tu ke mně!

MYRRHINA

Ne, ne! - I když ti nezapřu, že mám tě ráda.

KINÉSIAS

Vid', že máš, Myrrhino! – Tak proč si nelehneš?

MYRRHINA

Ty blázne, tady, před tím dítětem?

KINÉSIAS

To ne. Jdi, Manete, a odnes chlapce domů!

(Otrok odejde s chlapcem domů v náručí.)

Tak vidíš, dítě už tu nepřekáží. Pojd'
a polož se!

MYRRHINA

Kam? Řekni, prosím tě!

KINÉSIAS

Tak třeba do Panovy jeskyně –

MYRRHINA

A na hrad přijdu potom zmazaná!

KINÉSIAS

Ať! Opláchneš se hned tam v prameni!

MYRRHINA

A to mám zrušit svoji přísahu?

KINÉSIAS

Sveď všechno na mne! Nemysli už na ni!

MYRRHINA

Tak aspoň přinesu ti lůžko na schody!

KINÉSIAS

Nic nenos, můžem lehnout si jen na zem.

MYRRHINA

Ne, bozi, ne! Ty nesmíš ležet jen tak na zemi!

(Odběhne.)

KINÉSIAS

Má ženuško! Ne, má mě přece ráda!

MYRRHINA (*se vrací*)

Tak, a jen honem! Já. se zatím svleču.

Počkej! Vždyť musím ještě - žíněnku!

KINÉSIAS

A nač? Já ji snad nepotřebuju!

MYRRHINA

Ó Artemido,

ty chceš jenom tak –

KINÉSIAS

A dej mi hubičku!

MYRRHINA

Tu máš!

(*Uteče.*)

KINÉSIAS

A vrať se hned!

MYRRHINA (*vleče žíněnku*)

Tady je! Hajej, a já se opravdu svleču.

Ještě - co? Aha! Nějaký polštář!

KINÉSIAS

Bozi, vždyť já ho nepotřebuju!

MYRRHINA (*odbíhá*)

Já ano!

KINÉSIAS

Teď budeš se mít jak Heraklés!

MYRRHINA (*se vrací s polštářem a podkládá ho Kinésiovi*)

Vstaň trochu, vyskoč! - A teď mám snad všechno, miláčku.

KINÉSIAS

Určitě všechno. Bozi, tak jen pojd'!

MYRRHINA

Už rozvazuju stužku podprsenky –

pamatuj si však, dals mi slovo! Mír!

KINÉSIAS

Ať propadnu se - !

MYRRHINA

Tady schází houně!

KINÉSIAS

Nač houně?! Nechci nic, chci tebe!

MYRRHINA

Budeš mít! Hned jsem tu zas!

(Utká.)

KINÉSIAS

Ta ženská přivede mě do hrobu!

MYRRHINA *(přibíhá s ovčí přikrývkou)*

Tak! Zvedni se!

KINÉSIAS

Už jsem se dávno zved!

MYRRHINA

Chceš vonnou mast?

KINÉSIAS

Já ne. Ach bozi, já přec ne!

MYRRHINA

Při Afrodítě, musíš, ať chceš nebo nechceš!

(Odbíhá a vrací se hned s velkou nádobou.)

KINÉSIAS

Všemocný Die, rozraz jí ten hrnek!

MYRRHINA

Dlaň mi dej! Tu máš, namaž se jí sám!

KINÉSIAS

Nu, zrovna nevoní jak o svatbě,
spíš páchne –

MYRRHINA

Ach bozi, já vzala rhodskou mast!

KINÉSIAS

Ty, blázínku, tak už to nech!

MYRRHINA *(se vytrhne a odbíhá)*

To nejde přece!

KINÉSIAS

Mor na toho, kdo masti vymyslel!

MYRRHINA (*zase přibíhá a nese kelímek s mastí*)

Tuhle si vezmi!

KINÉSIAS

Mám už jedné dost!

Pojď, lehni si a pro nic neběhej!

41

MYRRHINA

Při Artemidě, už tě poslechnu.

Vždyť už se zouvám. - Ale, miláčku,

vid', že teď budeš pro mír hlasovat?

(Vytrhne se znovu a uteče.)

KINÉSIAS (*volá za ní*)

To víš, že budu! - A teď mě tu nechá.

Já ubožák, cosi teď počnu, musím ženu mít,

a nejkrásnější z všech mě odkopla!

STRYMODÓROS (*vystoupí z úkrytu*)

Je mi tě líto, jsi chudák,

jak tu, tak stojíš ztrápený chlap!

Žel je mi tě, žel.

A kdo za to může? Tvá žena!

Protivná, sobecká, práskaná žena!

KINÉSIAS

Apolóne! Vždyť je to nejsladší, božská

z všech žen!

PÁTÁ SCÉNA

Pod hradbami. Přichází spartský vyjednaváč, proti němu s druhé strany radní.

VYJEDNAVAČ

Kde je tu v Athénách teď nelká rada?

A kde jsou prytni? Mám něco vyřídit.

Jsem vyjednaváč, pane, při bozích,

já přišel ze Sparty sem kvůli míru.

RADNÍ

Já vím už všechno, milý příteli,

a proto řekni: jak je tam u vás?

VYJEDNAVAČ

Nu, jak by bylo? U nás jak o tady.

Je bída, brachu; scházejí nám ženy.

RADNÍ

A kdo je příčinou té bídy? Pan?

VYJEDNAVAČ

Lampitó. Ta všechno začala.
Ta svedla ženy po celé Spartě
a ty se potom naráz usnesly,
že muže k sobě vůbec nepustí.

RADNÍ

A je vám z toho –

42

VYJEDNAVAČ

Ale brachu, zle!
Jdem ulicí a krčíme se jako noční chodci,
když kryjí světlo; ženy nedovolí
jen sáhnout na sebe, když není mír
po celé Helladě.

RADNÍ

Ted' vidím, že se ženy
tak spikly všude. Proto vyřid' hned,
ať vaši zmocní rychle poselstvo.
I naše rada vybere si lidi.
Já návrh přednesu a ukáži,
jak věc se má!

VYJEDNAVAČ

Už letím, co mám síly! Ty máš pravdu!

(Odbíhá.)

STRYMODÓROS

Bezuzdné tak jako ženy není druhé zvíře v světě,
nezkrotíš je jako oheň, smělejší jsou nežli pardál!

STRATYLLIS

Když to víš, proč rveš se s námi, blázne, proč chceš bojovat?
A mohl bys místo toho najít družku, kdybys chtěl.

STRYMODÓROS

Ne, ne, ženy, tak jak jsou dnes, nenávidím, co jsem živ.

STRATYLLIS

Nu, jak chceš! A přesto těžko mohu přenést přes srdce
vidět tě tak nahatého! Vždyť jsi, podívej se sám,
pro smích klukům! Dovolíš-li, natáhnu ti kazajku!

(Pomáhá s ostatními mužům, aby se oblékli.)

STRYMODÓROS

Na mou duši, děláte to šikovně, člověk by neřek!
Odložili jsme to všechno vlastně jenom ze vzteku.

43

STRATYLLIS

Teď jsi zase jako chlap, kluci se ti nevysmějí.
Kdybys mě byl neurážel, byla bych ti vytáhla už
dávno broučka, co ti leze pod klapkou!

STRYMODÓROS

Svatá pravda, kouše mě tam! Vem si třeba tenhle prsten,
vyndej mi ho pěkně z oka a až budeš ho mít venku,
ukáž mi ho, vždyť mě kouše, Die, kouše hezky dlouho!

STRATYLLIS

Udělám ti, co si přeješ, i když ses tu se mnou hádal!
Prosím tě, no, to byl komár! A tys ho měl na těle!
Podívej se! - Takhle mohl jenom komár zeštípat!

STRYMODÓROS

Děkuju ti! Tlačilo to jako sochor, kterým studny vrtají!
Vytáhlas mi ho a vidíš, jak jsem se teď rozplakal!

STRATYLLIS

Pojď sem, ať ti utřu slzy, i když sis to nezasloužil!
Dám ti, chceš-li, hubičku!

STRYMODÓROS

Líbání si nech!

STRATYLLIST

Ty nechceš ?

STRYMODÓROS

Líp, když nejdeš mi až k tělu, lísat se, to dovedete!
Proto o vás říká vždycky, ne neprávem moudrost lidu:
- Ani s nimi, ani bez nich, je to všechno stejná pakáž!
Ale dobře! - Nabízíme vám teď mír. A v budoucnosti
nezakusíte vy od nás a my od vás už nic zlého!
Pojďte sem k nám, zazpíváme si teď spolu písničku!

44

FILÚRGOS

Muži totiž neumíme
něco zlého povědět
o někom tu z našich řad.
Příjemné a dobré jen
říkáme a jednáme tak
vůči vám; je zlého dost,

co nás tísní! Muž či žena
pověz hned, když potřebuješ
miny dvě - či raděj tři?
Kolik chceš? Nu, měšec máme!
A dojde-li přece k míru,
to, co jste si vypůjčily,
dnešní dluhy,
nemusíte zaplatit!

NIKODÍKÉ

Teď- čekáme vzácné hosty
z Karystu, ty obsloužíme,
hoši jsou to pěkní, zdraví!
Zadělaný hrášek máme,
podsvinče by taky bylo,
ráno jsem je podřezala,
masíčko jak peří jemné,
přijďte tedy bez zdráhání
ke mně dnes, hned po ránu,
sotva se jen vykoupete,
umyjte i svoje děti,
zkrátka, vstupte bez rozpaků,
neptejte se dlouho marně,
ale prostě jako doma
jděte rovnou, beze všeho.
Stejně zavřela jsem vrata!

ŠESTÁ SCÉNA

Na úpatí Alropole jako dřívější scény,

STRYMODÓROS

Tak vida, tady je poselstvo ze Sparty!
Lakónští muži, buďte vítáni!
Povězte, co vás k nám vede!

LAKÓŇAN

Co máme mluvit marně dlouhé řeči!
Není to hezké; těžko povědět.
S kým máme jednat? – Chceme prostě mír!

STRYMODÓROS

I našim lidem se už těžko žije.

ATHÉŇAN

Bozi, já nevím –

LAKÓŇAN

Chceme jen mír,

a proto přišli jsme.

ATHÉŇAN

I my ho chceme!

A nemáme zavolat Lysistratu?

Ta nám snad jediná pomůže k míru!

LAKÓŇAN

A toho jejího hned taky pozvete!

STRYMODÓROS

A nemusíte ji už vůbec volat;

snad slyšela vás, tady přichází.

(Lysistrata přichází s doprovodem žen.)

Buď zdráva, statečná ženo? Dokaž jaká jsi,
smělá a nebojácná, obratná, přísná i mírná,
spravedlivá i chytrá, šlechetná, nu prostě žena!

Už první z Hellénů tak, jak jsi čekala,
ti nechávají nyní na vůli a v plné víře v tebe,
že stížnosti a spory urovnáš!

LYSISTRATA

To není těžké, když tu člověk vidí
s obou stran muže s touhou, s žízní v očích.

Nu, zkusme to! - Vznešená. bohyně,
už přiveď Lakóňany k rozumu,
ne prudkou, nemotornou rukou, nemoudře,
jak chtěli naši! Ne! - S důvěrou, jemně,
jak ženy dovedou.

Vy Lakónští, se postavte sem ke mně,

Athénští tam, a slyšte teď má slova!

Jsem pouze žena, ale myslím snad.

Mám vtip už po předcích a slyšela
jsem od otce a starších občanů
snad dost a naučila jsem se ještě víc.

A proto mohu pustit se i do vás
a vyčinit vám, jak si zasloužíte!

Jste z kotle jednoho, či řekněm kmene,
a oltář zkrápíte tak v Delfech jako v Pylu –
či kolik mohla bych tak uvést jmen.

Což nemáte dost bojů s barbary,
že hubíte hellénská města i muže?

A to je konec celé řeči mé.

ATHÉŇAN

A já tu hynu nedočkavostí!

LYSISTRATA

Ted' obrátím se, Lakónové, k vám.
Už nevíte, jak přišel Perikleidés
do Athén ze Sparty a žádal o pomoc,
jak klesl u oltáře v šatě nachovém
a prosil o athénská vojska? Messéna
se tehdy pozdvihla po zemětřesení.
A Kimón sebral tři tisíce mužů
a Lakedaimón zachránil. To na oplátku
ted' pustošíte Attiku, jež tenkrát pomohla?

ATHÉŇAN

Ba, je to, Lysistrato, křivda, je.

LAKÓŇAN

Ba, je to křivda. –

(Dívá se na Lysistratu.)

LYSISTRATA

Tak? - A myslíš, Athéňany že-nebudu napadat?
Už nevíte, jak sem přišlo spartské vojsko,
když jste žili v otroctví, a pobilo tu.
cizí tlupy, všechny ty, co táhli tenkrát
s Hippiem za jeden provaz?
Sparta byla jediná, jež pomohla vám,
spasila vás, vrátila, vám. svobodný šat
místo kajdy otrocké!

LAKÓŇAN

Já neviděl jsem rozkošnější ženu!

ATHÉŇAN

A jaká prsíčka má půvabná!

LYSISTRATA

Nu, když jste si tak zavázáni
navzájem, proč bojujete, proč se rvete?
Smíříte se? Co vám brání? Nu tak, chlapi!

LAKÓŇAN

My jsme chtěli. Dostanem však zase svoji zástěru.

LYSISTRATA

Jakou myslíš?

LAKÓŇAN

Přístav Pylos, chcem ho dlouho.

ATHÉŇAN

Tak to nejde!

LYSISTRATA

Nechte jim ho!

ATHÉŇAN

Co, takové přístaviště?

LYSISTRATA

Ať vám dají jiné za něj!

ATHÉŇAN

Nejdřív dejte, jak se tenhle -
vraťte nám zas Echínús,
a prsíčka Thessalie,
pak megarskou soutěsku!

LAKÓŇAN

Ty jsi blázen, ty chceš všecko!

LYSISTRATA

Nechte toho, stojí vám to
za to, prát se o soutěsku!

ATHÉŇAN

Když já bych chtěl - třeba nahý - v poli sít !

LAKÓŇAN

Já alespoň svoje pole pohnojit!

LYSISTRATA

Nu, jste-li smířeni, můžete všecko!
A abyste byli, jděte do rady
a vezměte i spojence své s sebou!

ATHÉŇAN

Co, ještě spojence? Nevíš, jak je nám?
A spojenci se chtějí ochladit
tak jako my!

LAKÓŇAN

Však nejdřív já!

ATHÉŇAN

Tak je to, bozi, tak! Pak taky Karyst'ani!

LYSISTRATA

V tom máte pravdu! Očistěte se,
pak pozveme vás na hrad ženy k sobě

a uctíme vás vším, co máme v truhlicích.
Tam budete si věrnost přísahat.
A potom vezmete si každý svoji ženu
a půjdete s ní domů!

ATHÉŇAN
Tak jen honem!

LAKÓŇAN
Jdi napřed, já jdu za tebou!

ATHÉŇAN
Tak už!

LYSISTRATA
Pestré koberce své s lůžek,
vzácná roucha, šaty jemné,
zlaté ozdoby, jež mám,
bez lítosti rozdám ráda;
můžete to odnést domů
synkovi či dcerušce své,
jež ponese o slavnosti
svatý koš. A vybízím vás:
vyberte si podle chuti,
co se vám jen zalíbí!
Zapečetěno snad není
v domě nic; a kdyby bylo,
strhněte jen směle vosk,
a co najdete, je vaše!
Abyste však zahlédli co v nepořádku,
nebytně by bylo třeba,
vidět ostřeji než já!

RADNÍ
Kdo z vás nemá doma chleba,
ale musí přesto živit
děti, čeled', rodinu,
ať se u mne prostě staví
pro pšenici, z které snadno
řádný pecen udělá.
Kdo jste chudí a kdo chcete,
přijďte ke mně!
Dostanete pšenici;
vezměte si na ni pytle,
koše, otrok Manés vám je
vrchovatě naplní!
Jenom jedno: dejte pozor
nepřibližujte se k vrátkům,
sic vás kousne moje fena!

(Ze vrat se hrnou účastníci hodů)

ATHÉŇAN

Otevři vrata! Tobě se nechce? Tak z cesty!

(Vypotácí se s hořící pochodní.)

Co tady dřepíte? Mám vás tou pochodní drobátko připálit?

Na schodech, to je tak zrovna! -A neudělám to.

49

Jenom vám pro radost. Nu, když už, tak už.

I tohle snesu!

NIKODÍKÉ

A já. to unesu s tebou!

ATHÉŇAN

Z cesty! vám říkám, sic uhoříte!

Z cesty! Ať Spart'ani, co sedí uvnitř

a nadlábli se, mohou jít pokojně domu!

DRUHÝ ATHÉŇAN

Co živ jsem se tak dobře nepoměl!

Ale ti Spart'ani byli roztomilí!

A my, jak máme víno, jsme vždycky nejchytřejší!

ATHÉŇAN

To tedy máš pravdu! Střízliví nejsme k ničemu.

Kdybych mohl Athéňanům trošku radit,

ať nás z obce posílají vždycky jenom opilé!

Tak třeba přijdem do Sparty střízliví;

vidíme rázem, kde se dá spískat nějaký zmatek.

Co říkají, to ani neslyšíme,

co pak neřekli, se domýšlíme hned;

a zprávu přineseme, jakou chcem!

Nu, tentokrát se všechno povedlo!

A kdyby kdo spustil bojovný zpěv,

ne písničku míru, jak jsme tu všichni,

hned zatleskáme! - Tak vida, už se zas hrnou

a budou se mačkat! Půjdete odtud, kolikpak je vás?

DRUHÝ ATHÉŇAN

Bozi, už jdou!

(Lakóňani vyšli z brány.)

LAKÓŇAN *(k pištci)*

Příteli milý, vezmi pišťalu!

Zatančíme si a složíme píseň

na Athéňany - a taky na nás!

ATHÉŇAN

Tak vezmi píšťalu a začni hrát,
já se už těším, jak budu tančit!

(Hudba a tanec.)

LAKÓŇAN

Mnémosyné,
nech tančit teď muže
a pomoz nám v písni,

50

vždyť vidělas kdysi,
jak jsme se bili po boku Athéňanů,
hnali se v námořní boj
u Artemisia a na Médy udeřili!
Nás vedl Leonidás;
zuby jsme měli nabroušené
jak divocí kanci,
po tvářích stékal nám pot
i po unavených nohou.
Bez počtu padali
jak píseň v moři –
Peršani.
Artemis štvála je, lovkyně směá.
Přijď teď, božská Panno,
a spoj nás družbou,
jež bude mít trvání věčné!
A dopřej
nám žít
v přátelství, míru a slávě!
Pak my i vy snad odhodíme
lišáctví stará.
Přijď tedy, přijď,
panenská lovkyně!

LYSISTRATA *(vyjde s ženami z brány).*

Tak pojd'te, když je všecko skončeno!
A odved'te si ženy, Sparťani!
Vy, žena k muži, k ženě muž,
teď jděte dál! A k počtě bohů
se dejme do tance! Však příště již
se vystřiháme slabostí a chyb!

ATHÉŇAN

Pust'te se v rej a volejte Arteimidu,
charitky, Artemidina bratra,
boha radostných rejů,
i nýsského Bakcha,
obklopeného majnadami,
volejte i jiné bohy,
ať jsou nám svědky,

že budeme na věky dbát
požehnané a radostné družby,
jež vzešla z božské náruče Kypridiny!
Alalaj, ié, pajéón!
Vyskočte od země, ijaj!
jak vítězi z boje, ijaj!

51

DRUHÝ ATHÉŇAN

A Lakónové, vy zanotujte
o novém životě nový zpěv!

LAKÓŇAN

S taygetských plání a od horských bystřin
přijď, lakónská Muso, a pomoz. nám chválit
boha z Amykel,
vládkyni chrámu kovovéhoho
a rod Tyndareův,
který se hemží na březích Eurótu!
Vyskočte v tanci!
Vymršti do vzduchu nohy v hymnu o Spartě,
v níž ke cti bohů se tančí a skáče,
kde jako klisničky skáčí a tančí
děvčata na březích Eurótu!
Ať vlasy vám vlají v bakchickém tanci,
mávejte oštěpy, pusťte se v rej!
Povede vás již Ledina dcera,
čarovná, božská, vedoucí kruhů.
Uvažte opět pásky kol čela
a zdvíhejte radostně do výše nohy
jak jeleni v hájích,
tleskejte do taktu, chvalte
bohyni s oltáře kovovéhoho,
bohyni, která vítězí nade vším!

KONEC